

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Autoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 644. An & qualiter plures simul possint institui.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

Reiffent. *h. t. n. 423*. Arg. *L. 1. §. 4. ff. eod. ubi*: si ex fundo fuisset aliquis institutus, valet institutio, detracta fundi mentione &c. hoc est, tota hereditas acquiritur, ac si simpliciter nulla mentione facta rei particularis esset quis institutus. idque ex ea ratione; quod nemo possit partim testatus, partim intestatus decedere. juxta *L. 7. ff. de R. §. & ut inquit* Lauterb. *l. c.* implicat contradictionem; unum solum esse rei singularis heredem. Arg. *L. 62. ff. de R. §.* Sed neque testator instituens aliquem pro parte specialiter, prohibere potest, ne reliquæ partes ei accrescant. Lauterb. *cit. §. 12.* juxta *L. 13. c. de hered. inst.* cum nemo in suo testamento cavere possit, ne leges locum habeant. *L. 36. ff. de hered. inst.* Vinn. *selektar. 99. l. 2. q. 22.* Carpz. *p. 3. c. 2. d. 5.* Lauterb. *l. c.* Quin & si testator expressè declararet, heredem unicum in re certa à se institutum illa re contentum esse debere dicendo: Titium heredem instituo in domo mea, nihilque prætere ei dari volo: adhuc eum heredem verum esse, & succedere in universum jus defuncti exceptis legatis, si qua sint, tenent Fachin. *L. 4. controu. 15.* Alex. in *L. quovies, c. de hered. inst. num. 11.* Imol. *ad eund. tit. n. 64.* Menoch. *L. 4. præsump. 20. num. 4.* Peregr. *l. c. num. 13. §. c.* Arg. *L. 1. §. 4. §. l. 74. ff. de hered. inst.* ex eadem ratione paulo ante data. Contrarium tamen, nimirum non esse in hoc casu testamentum, sed heredes succedere ab intestato; ita tamen, ut Titio tanquam legatario restituatur rem illam determinatam, sententibus apud Reiffent. *h. t. num. 24.* Haunold. *Tom. 2. tr. 6. c. controu. 3. num. 304.* Gomez. Molin. & alii. Arg. *L. 9. §. 13. ff. de hered. inst.* & ex ea ratione; quod in hoc casu constat de testatoris voluntate, eaque certò patens sit adimplenda; eà autem impletà verus heres non adfit; adeoq; hæc dispositio in ratione testamenti non subsistat. De cætero ipsi responsioni contrarium locum habet in testamento militis; cum in eo observetur jus gentium, cui repugnat pro parte testatum, & pro parte intestatum decedere. unde si is instituerit aliquem in re certa, partes reliquæ veniunt ad heredes ab intestato Lauterb. *l. c.* juxta *L. 6. 17. 37. ff. l. 2. c. de testam. milit.* Quin & in Hollandia consuetudine generaliter receptum, quemlibet pro parte tantum testatum posse decedere, testatur apud Lauterb. Gudelin. *de jure novo, l. 2. c. 5.* uti & Christianus. *vol. 1. decis. 51. n. 48.* de Belgio. quâ consuetudine positâ, abolitum jus illud eccrescendi esse extra dubium, ait Muller. *ad ff. de hered. inst. ch. 7. lit. a.* Quòd si etiam testator institutus in re certa non adhibuisset verbum heres, nec de eo implicite per designationem universi juris, seu totius hereditatis constat, non censetur testamentum, utpote de cuius essentia est institutio heredis; sed potius codicillus, ut si diceret testator: filio meo Titio relinquo hoc prædium: fecus, si diceret: Titius heres meus sit in hoc prædio. ita tenent Haunold. *l. c. num. 301.* Menoch. *l. c. num. 3. §. 9.* Hunn. *l. c. num. 14.* Reiffent. *h. t. n. 423.* Idem dicentes esse, si testator omisso verbo heres, utetur verbo *Instituo*, dicendo: Titium instituo in hoc prædio. quod tamen non satis securum putat Reiffent. cum terminus ille *instituo* sit generalis competens etiam legatariis.

Quest. 644. An & qualiter plures simul possint in heredes institui.

Resp. Primò: possunt plures, & quotquot testator vult, simul ab eo institui heredes. *R. P. Lenr. jur. Can. Lib. III.*

§. 4. *Inst. de hered. inst.* ubi terminus in *institutum* accipitur non crudè, sed civiliter pro numero indefinito, uti sumitur quoque in aliis pluribus legibus. Muller. *l. c. th. 6. lit. a.* ita tamen, ut voluntas testatoris habere possit effectum; cum si quis totius mundi homines institueret heredes, institutio tanquam derisoria rejiceretur. Lauterb. *l. c. §. 13.* Arg. *L. 14. ff. de condit. & demonstr.*

2. Resp. Secundò: si plures instituantur simpliciter, pariformiter & universaliter, nullo eorum instituto in re certa, sive omnes sint necessarii, sive extranei, sive partim extranei, partim mixti, testatore v. g. dicente: filium meum, uxorem & fratrem meum instituo heredes; omnes æqualiter succedunt, sive singuli æqualem portionem accipiunt; scilicet uxor tantundem, quantum frater, & hic tantum, quantum filius juxta clarum textum. *§. si plures. Inst. de hered. instituend.* Limitandam tamen responsionem, ita ut, si plures heredes necessarii, inter quos est ordo successionis, instituantur. v. g. testatore dicente: instituo heredes meum filium & nepotes: præsumatur institutus proximus hæres solus ex asse; alter verò substitutus, successurus priùs post mortem proximioris, asserit Reiffent. *h. t. num. 431.* citatis Mantic. *de conject. L. 4. tit. 7. n. 1.* Menoch. *L. 4. præsump. 18. n. 15.* Covar. *inc. Raynuius, h. t. §. 2. n. 6.* fundatâ hac limitatione ferè in præsumptione voluntatis testatoris. Idem tenet Clar. *§. testam. 9. 80. num. 3.* dum ait: quando plures vocantur per copulam &, inter quos est ordo successionis, & simul necessitas institutionis, qualis est, dum simul & semel instituantur filius & nepos, non censentur vocati simul & semel, sed ordine successivo; nempe primò filius solus, dein post hunc nepos. Cujus contrarium esse dicit *num. 2.* citatis pro eo quamplurimis; quòd veniant omnes simul & semel, si plures vocati per copulam &, inter quos solum cadit ordo caritatis & affectionis absque ulla necessitate instituendi. v. g. testatore dicente: instituo fratrem meum & ejus filios. In priore casu filii & nepotes vocati ordine successivo, & filius non censetur gravatus fideicommissò; ut nimirum restituat hereditatem nepotibus testatoris, sed hi solum vocati per vulgarem substitutionem. ita Clar. *l. c. num. 4.* citans pro hoc Decium. *conf. 205. post num. 9.* Ferrer. *conf. 10. num. 1.* Paris. *L. 2. conf. 82. num. 11.* In posteriore casu, dum plures, inter quos solum intercedit ordo caritatis, vocati per alternativam vel; v. g. instituo fratrem vel ejus filios; non videntur vocati simul & semel, sed ordine successivo, primò nimirum frater & dein ejus filii per fideicommissum. Clar. *num. 5.* dicens, in hoc convenire omnes. Si autem hæ personæ vocentur per dictionem cum, v. g. instituo Titium cum Cajo: veniunt simul & semel, non successive. Clarus. *n. 6.* cum Jas. in *L. Gallus. §. quidam rectè, ff. de liber. & posthum. num. 30.* dicente communem. Si denique plures vocantur sub nomine colectivo cum aliis sub duplici denominatione. v. g. instituo Titium & nepotes Caii, isti plures respectu Titii habentur pro uno tantum; ideoque faciendæ sunt duæ partes, nulla habita ratione, quòd nepotes Caii sint plures numero. Clar. *num. 7.* cum Socin. Jun. *L. 1. conf. 104. num. 25.* dicentes quo communem: Quòd si aliqui ex pluribus conjunctim, aliqui se junctim nominati essent, dicente testatore: Titius meus heres esto; Cajo & Mevius heredes sunt: hereditas dividenda in duos

duos semisses, quorum unus cedat duobus illis conjunctim nominatis; cum conjuncti unius potestate fungantur. *L. 11. § 59. §. 2. ff. de hered. instit.* alter semissis alteri conjunctim nominato. Menoch. *L. 4. præsump. 18. num. 10. citatis plurimis.* Si tamen frater & defuncti fratris filii instituti simpliciter, fratris filii collectivè sumpti unum semissem accipient. Durant. *de arte test. c. 4. cautel. 3.* Lauterb. *l. c. §. 14.* Quia in dubio testator juris communis dispositionem secutus videtur. Si verò instituti addita particula *aque*, simul omnes & singuli in capita in aequalibus portionibus instituti censentur. Lauterb. *l. c. citans. L. 13. ff. de hered. instituend.*

3. Resp. Tertio: possunt quoque plures simul institui hæredes in rebus certis, sive ea sint aequalis, sive inæqualis valoris. v. g. unus in vinea, alter in agro, alius in domo, ut supponunt AA. in quo casu quis eorum capit rem illam certam, in qua institutus, tanquam prælegatum; in reliqua verò hereditate aequaliter, ac si nullæ illis adscriptæ partes essent, succedunt. *L. 35. junctâ. L. 9. §. 13. ff. de hered. instit.* Sichard. *ad L. quoties. 6. cod. num. 6.* Donell. *ibid. num. 5.* Tusch. *lit. 7. concl. 232.* Hunn. *l. c. num. 15.* Reiffent. *b. t. num. 46.* Struv. *in ff. de hered. instit. th. 6. lit. e.* Muller. *ibidem.* ubi ait: pars, quæ vacat, cuilibet pro rata portione, in qua institutus hæres, tacite accrescit. Cui posteriori contrarium videtur dicere Lauterb. *l. c. §. 15.* dum ait; hoc casu rerum mentiones detrahuntur, & hereditas in aequales portiones dividitur, etiam si magna sit disparitas rerum, in quibus institutus, cui consentit Reiffent. citatis pro eodem Haunold. *l. c. num. 303.* Perez & alii, addita tamen limitatione: nisi manifestè constet, voluntatem testatoris fuisse, ut sicut inæqualiter instituti in rebus certis, ita etiam inæqualiter succedant in reliqua non determinata hereditate. Quod si verò institutio plurium facta est difformiter, id est, aliqui instituti in re certa, reliqui simpliciter seu universaliter in indeterminata parte, nimirum in reliqua parte hereditatis, sive quæ est extra res illas certas. v. g. testatore dicente: Titium & Cajum pro hæredibus instituo; & volo, ut Titio pro portione sua hereditaria obveniat mea domus; in eo inquam casu ij, qui in certa re instituti, veniunt tantum ut legatarii, & solum quò ad externam verborum formam vocantur hæredes, remque illam certam capiunt tanquam legatum. Lauterb. *l. c. §. 17.* Reiffent. *b. t. num. 427.* juxta clarum textum. *L. 13. c. de hered. instit.* ita tamen, si universaliter seu simpliciter instituti deficiant, & hereditatem adire nolint; ij, qui in certa re instituti gaudeant jure accrescendi, & ad eos tota devolvatur hereditas. Lauterb. *l. c.* Est tamen hic faciendum discrimen inter institutos in certa re & institutos in certa parte, quales dicuntur, quibus assignata certa pars hereditatis. v. g. bes, quadrans, triens absque eo, quò assignatum individuum aliquod, aut certa quantitas, licet talis certa pars multa & varia complectatur individua rerum, & varias pecuniarum quantitates efficere possit; hi enim non veniunt nomine legatariorum, sed hæredum, cum ut dicitur. *cit. L. 13.* omnibus hereditariis actionibus uti & conveniri possint, absque eo, quò harum actionum occasione hæredum ex certa parte scriptorum diminutio fiat. Atque in hoc casu, si partes assignatæ adæquent altem, nihil mutatur in institutione, nec quicquam superest, de quo

quæri possit, ad quem pertineant. Si sunt supra altem. v. g. tres ex semisse instituti, & sic faciunt 18. uncias, singulis portionibus hereditariis uncia, quæ supra altem sunt, decrescunt, vel res ad dupondium deducitur, seu hereditas tota, quæ aliàs in 12. uncias dividi solet, dividenda in duplo plures uncias seu partes (non enim necesse est, ut tempore testator in 12. uncias dividat, sed potest tot partes facere, quot voluerit. Muller. *cit. th. 6. lit. d.*) nempe 24. uncia superflua accrescunt singulis pro portione hereditaria. §. 7. & 8. *Instit. §. L. 13. §. 4. ff. de hered. instit.* Si partes assignatæ sint infra altem. v. g. tres, & singuli ex quadrante instituti, portio vacans singulis pro portione hereditaria accedit, ita Lauterb. §. 16.

Quest. 645. Exhereditatio quid sit.

1. Resp. Exhereditatio, comprehendo simul condiciones ad eam essentialiter requisitas describi potest, quòd sit exclusio hæredis aliàs necessario instituendi ab hereditate futura, facta simpliciter & pure in testamento expressis verbis ex causa legitima & probata. Dicitur primo: *hæredis necessario instituendi*: quibus verbis comprehenduntur tam descendentes respectu ascendentium; quam ascendentes respectu descendentium; cum tam liberi parentes, quam parentes liberos exhereditare possint. Auth. *non licet. c. de liber. præter.* Muller. *ad struv. in ff. de liber. & posth. hered. instit. vel exheredand. th. 32. lit. a.* Excluduntur verò extranei, qui non dicuntur propriè exheredari: & inter hos consanguinei & collaterales omnes, etiam fratres; quamvis & hi in casu, quo turpis persona est hæres, ex causa legitima exhereditari possint. De quo vide Reiffent. *b. t. num. 506.*

Dicitur secundò: *ab hereditate simpliciter*, id est, universalis, seu ab omnibus bonis paternis; non enim rectè quis dicitur exheredari in certa aliqua parte hereditatis, non obstante, quòd possit quis in re certa tantum institui. Lauterb. *ad ff. de lib. & posthum. hered. instit. vel exhered. §. 6.* Reiffent. *b. t. num. 479.* Arg. *L. 19. ff. de liber. & posthum.* ubi etiam assignatur ratio disparitatis; quòd causa institutionis benignè accipiatur & exheredationis non sint adjuvanda.

3. Dicitur tertio: *facta pure*, id est, non sub incerto pendentis conditionis eventu. Muller. *ad ff. de liber. & posthumis. th. 32. lit. z.* ex ea etiam ratione, quòd liberi non nisi cum certo judicio removendi sint à parentum successione; judicium autem non videatur satis certum, quòd suspenditur in futurum eventum. His non obstante, quòd institutio fieri possit sub conditione tam potestativa quam casuali; cum institutio sit favorabilis, exhereditatio odiosa. Muller. *l. c.* cum Zoës. *ad ff. de liber. & posthum. instit.* Wissenb. *exercit. II. th. II.* Excipit tamen Muller. cum Brunem. *ad tit. eund.* casum, quò filius sub conditione institutus, sub conditione contraria exheredaretur. citans pro hac, *L. 4. c. de instit. & substit.*

5. Dicitur quarto: *futura*: siquidem bona paterna vivente testatore non dicuntur propriè hereditas, sed patrimonium, & non nisi post mortem testatoris hereditas. Unde licet vivo testatore exhereditatio scribi possit in testamento, non tamen nisi post mortem illius effectum habet.

5. Dicitur 5º: *facta in testamento*: non enim fieri potest in codicillis; cum institutio & exhereditas sint